

N:o 75.

Af Herr Ehrengranat, angående fortfarande anslag till Gymnastiskt-orthopediska Institutet.

På uppmaning af flera bland hufvudstadens förnämsta läkare och på grund af egen kännedom af saken har jag ansett mig böra framträda och förorda en sak, hvilken icke skulle kunna, under denna riksdag, blifva föremål för Kamrarnes pröfning, derest den ej genom enskild motionär framhölles.

Jag finner det fullkomligt riktigt, att uti en brydsam period, såsom den närvarande, landets styrelse iakttager all möjlig sparsamhet i anslagsfordringar; likväl gifves det förhållanden, der sparsamheten, långt drifven, icke kan anses lända samhället till gagn, och en gräns, öfver hvilken densamma icke utan skada kan utsträckas. Ty sådan kan en *besparing* vara, att man mer förlorar, än man vinner på den; och sådan kan en *utgift* vara, att den bringar bättre vinst än en besparing.

Bland de föremål för Riksdagens behandling, på hvilka (jag anser) in- dragnings- och besparingsmaximerna aldrig böra tillämpas, räknar jag i främsta rummet anstalter, afsedda för ungdomens undervisning, allmänna sjukvårdsinrättningar och vårdanstalter för vanlottade och lytta, som, derest de icke i tid åtnjöte behandling och vård, skulle blifva en tyngd såväl för sig sjelfva, som för samhället.

På grund häraf vill jag framhålla och förorda en inrättning, till hvilken under denna riksdag anslag icke blifvit af Regeringen föreslaget, nemligen det *Orthopediska Institutet*. Detta institut, grundadt år 1827, erhöi redan under stiftarens tid ett statsanslag af 1,500 Riksdaler Banko. Då det af nuvarande föreståndaren öfvertogs och omorganiserades, erhöi det år 1848 statsanslag till samma belopp som nyss nämndes. Villkoren för anslaget voro: att *institutets föreståndare skulle vid gymnastiken hålla fyra friplatser för medellösa patienter och utom inrättningen kostnadsfritt lemna orthopedisk behandling åt tre sådana patienter.*

Vid 1851 års riksdag erhöi ytterligare en tillökning till det förra anslaget med 1,000 Riksdaler Banko, under vilkor att en *biträdande läkare borde af föreståndaren vid institutet antagas, lönas och undervisas i medicinsk gymnastik och orthopedi, på det institutets verksamhet icke måtte afbrytas i händelse af föreståndarens sjukdom eller frånfälle m. m.; att föreståndaren skulle vara förpligtad, åt*

alla de läkare, som ville praktiskt studera den orthopediska och medicinska gymnastiken, lemna fritt tillträde till densamma på alla de timmar, som den manliga personalen gymnastiserade, samt dervid tillhandagå dem med nödiga upplysningar; att friplatsernas antal vid gymnastiken skulle förhöjas från fyra till sju, och att tre patienter skulle erhålla kostnadsfri orthopedisk vård utom institutet, i likhet med hvad som hittills skett; samt att det skulle åligga föreståndaren ej mindre att med råd och bandagers applicerande vara behjelpelig de patienter, som kommo i åtnjutande af bandager från institutets fattigfond, än äfven att till Sundhets-kollegium före Januari månads utgång hvarje år inlemna rapport öfver de patienter, som under det nästföljande året blifvit på Statens bekostnad vid inrättningen behandlade.

Vid 1854 års riksdag anvisades åt institutet ett anslag till samma belopp samt under enahanda vilkor som det föregående.

Vid 1857 års riksdag förhöjdes sistnämnda anslagssumma, till följd af enskild motion, väckt i Preste-Ståndet af Biskop Björck, samt på grund af kraftigt förordande från Kongl. Sundhets-kollegium (se pag. 13 i den åtföljande broschyren). Anslaget belopp blef då 8,250 R:dr R:mt mot förbindelse för föreståndaren, att vid institutet emottaga och kostnadsfritt vårda minst 15 obemedlade patienter, samt under vilkor i öfrigt, som för statsanslagets åtnjutande förut äro bestämda. (Se Kongl. Brefvet af den 17 Juni 1858.)

Såväl af den tioårstabell, som förekommer på sidan 27 i den broschyr öfver institutet, hvilken såsom bilaga åtföljer min motion, såsom ock af den uppgift öfver antalet af fripatienter under sist förflutna decenniet, hvilken uppgift finnes på den stora tabellen i slutet af nämnda broschyr, kan man finna huru tilloppet af patienter vid institutet varit i stigande; och lärer väl detta förhållande säkrast utvisa det stigande behofvet af en sådan stiftelses fortvaro. Att detta behof sträcker sig till landsorternas befolkning lika väl som till hufvudstadens, visas genom det mig af föreståndaren uppgifna förhållandet att inemot hälften af de vid institutet behandlade patienterna tillhört landsorterna.

Omkostnaderna för institutets upprätthållande hafva tyvärr äfven, och i synnerhet på sednare tiden så betydligt stigit, att institutets behållning för hvarje år varit högst ringa och alldeles otillräcklig att på något vis betrygga stiftelsens bestånd — hvilket ådagalägges af den bilagda "Öfversigten af institutets inkomster och utgifter".

En hvar har sig bekant det synnerliga förtroende Orthopediska Institutet åtnjuter inom hela landet; det är oss ock välbekant, hurusom detsamma genom oförtröttadt nit och stora omkostnader från föreståndarens sida alltmera utvecklats och gjorts fruktbarande för det allmänna; det har blifvit styrkt att stiftelsen är för vårt land ounbärlig, hvilken åsigt ock redan hystes af Rikets Ständer år 1851, som man kan se af följande uttryck i Riksdagsbeslutet: att en biträdande läkare borde af föreståndaren vid institutet antagas, lönas och undervisas i me-

dicinsk gymnastik och orthopedi, på det att institutets verksamhet icke måtte afbrytas i händelse af föreståndarens sjukdom eller fränfälle m. m.

På grund af allt detta, och med stöd af våra medicinska auktoritetens utlåtanden öfver Orthopediska Institutet (se dels de min motion bifogade utdrag ur Kongl. Sundhets-kollegii och Svenska Läkaresällskapets utlåtanden vid föregående riksdagar, och dels Svenska Läkaresällskapets sednaste utlåtande af den 21 dennes, hvilket jag, så snart afskrift hunnit komma mig tillhanda, skall bifoga till motionen), får jag hos Riksdagen vördsamt begära,

att Gymnastiskt-orthopediska Institutet måtte få fortfarande och under enahanda vilkor, som hittills varit gällande, åtnjuta det statsanslag af 8,250 Riksdaler Riksmynt, som institutet för närvarande uppbär.

Jag anhåller om remiss till Stats-Utskottet.

Stockholm den 27 Januari 1868.

G. Ehrengranat.

N:o 76.

Af Herr Ehrengranat, angående anvisande af medel till ersättning åt kringresande undervisare i sättet att insamla, förvara och tillreda svampar.

Om det också numera temligen allmänt inses, att Sverige är ett land med stora naturliga tillgångar, men att dessa tillgångar äro i allmänhet så beskaffade att de fordra stora kapitaler för att tillgodogöras, så torde man dock icke ännu till sitt rätta värde uppskatta den rikedom, som ligger i begagnandet af en mängd små tillgångar, som äro lätt åtkomliga. Bland sådana små tillgångar, hvars värde dock torde uppgå till någon million årligen, torde våra öfver allt, men isynnerhet i skogsbygderna, förekommande svampar intaga ett af de första rummen. För tillgodogörande af dessa finnes icke något materielt hinder, endast fördom och okunnighet, men dessa hinder kunna endast öfvervinnas genom exempel och undervisning.